provincie Drenthe

Statenstuk **2019-880**

Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe

Voorgestelde behandeling:
- Commissievergadering op 15 mei 2019
- Provinciale Staten op 27 mei 2019
- Fatale beslisdatum: 27 mei 2019

Behandeld door mevrouw L.M. Riemsma, telefoonnummer (0592) 36 54 32, e-mail L.Riemsma@drenthe.nl
Portefeuillehouder: de heer drs. H.G. Jumelet

Inleiding

a. Algemeen
Eind augustus 2018 hebben de provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen een aanvraag voor een Regio Deal ingediend bij het Rijk (bijlage 2). Vrijdag 16 november 2018 kwam het positieve bericht uit Den Haag dat aan onze Regio Deal een bedrag van € 20 miljoen was toegekend. Op 4 februari 2019 hebben het Rijk, de provincie Drenthe en voornoemde gemeenten het Startdocument Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe vastgesteld. Het startdocument bevat de werkafspraken tussen Rijk en regio over de inhoudelijke afbakening en de inrichting van het proces om voor het zomerreces van 2019 tot een Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe te komen. Afgelopen maanden is door de regio en het Rijk op alle niveaus intensief gewerkt om de Regio Deal mogelijk te maken. Zowel het college van
Gedeputeerde Staten als de betrokken zes colleges van Burgemeester en Wethouders hebben op 23 april 2019 ingestemd met de doelstellingen en aanpak op hoofdlijnen (bijlage 1) die uiteindelijk worden vastgelegd in de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe.

De provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen en Hardenberg hebben samen de ambitie de komende jaren de brede welvaart in het gebied te versterken. Het gezamenlijk streefbeeld bestaat uit een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatieve economische ontwikkelingen, met passend onderwijs afgestemd op de economische structuur, een bloeiende vrijetijdseconomie, goede bereikbaarheid en een toekomstbestendig, aantrekkelijk en aantrekkend woonklimaat. Voor de bestaande inwoners en mogelijk nieuwe inwoners, die allen kunnen rekenen op toekomstbestendige en bereikbare zorg-, onderwijs- en welzijnsvoorzieningen. De partners in Zuid- en Oost-Drenthe hebben een vitale, veerkrachtige en gezonde gemeenschap voor ogen waar iedereen ertoe doet en meedoet.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Het Rijk stelt eisen aan het voldoen aan het aspect 'brede welvaart', waarbij economie en werkgelegenheid elementen vormen bij de uitvoering van de Regio Deals.

d. Participatie
Het Rijk, de provincie Drenthe en gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen hebben gezamenlijk de ambitie voor de regio en de daarbij horende doelen geformuleerd voor de uitvoering van de Regio Deal. Samen met andere partners zoals bedrijven, woningcorporaties, onderwijs- en zorginstellingen en inwoners zal invulling worden gegeven aan de uit te voeren projecten onder de Regio Deal.

Advies

1. Gedeputeerde Staten toestemming te verlenen tot het aangaan van de ‘Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe’.
2. Het benodigde budget voor het provinciale aandeel in de uitvoering van deze Regio Deal 2019 – 2022 van € 10 miljoen beschikbaar te stellen.

3. Dit budget te dekken uit de stelpost Interbestuurlijk Programma (€ 7 miljoen) en de vrije ruimte van de Investeringsagenda (€ 3 miljoen).
4. Een reserve onder de naam 'Fonds Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe' in te stellen.

Doelstelling uit de begroting

1.5.06 Uitwerking Regiodeals
2.2.01 Stimulering van innovatief ondernemerschap en ondernemersklimaat
2.3.02 Versterken van de beroepsbevolking en de arbeidsmarkt van de toekomst
7.3.03 Kwaliteit van wonen en leefgebieden op peil houden
7.3.04 Realiseren van een goede zorg infrastructuur gericht op beschikbare en kwalitatief goede zorg in Drenthe

Argumenten

1.1 De Regio Deal geeft invulling aan de realisatie van prioritair provinciaal en gemeentelijk beleid
De regio staat voor de uitdaging om oplossingen te vinden die bijdragen aan de sociaaleconomische vitalisering van de regio om het werk-, leer-, woon-, recreatie- en leefklimaat op peil te houden en te verhogen. De Regio Deal biedt de mogelijkheid om vanuit de integrale opgave voortvarend aan de slag te gaan en als vliegwiel te fungeren om de regionale kansen van de regio te verzilveren. De Regio Deal aanpak bouwt voort op de commissie Vollebregt en Alberda van Ekenstein (1 juli 2016), het economisch programma (Vierkant voor Werk, 1 juli 2016) en gebiedsateliers voor ontwerpen van regionale opgaven (Volle kracht vooruit, 12 juli 2018).

1.2 Het Rijk, de provincie en de zes betrokken gemeenten realiseren hun gezamenlijke ambities
Het Rijk, de provincie en de zes betrokken gemeenten maken grote stappen in het verwezenlijken van hun gezamenlijke ambities, te weten het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatieve economische ontwikkelingen, met passend onderwijs afgestemd op de economische structuur, een bloeiende vrijetijdseconomie, goede bereikbaarheid en een toekomstbestendig, aantrekkelijk en aantrekkend woonklimaat.

1.3 De Regio Deal geeft een enorme financiële impuls aan de regio
De Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe kent een verwachte bijdrage van het Rijk van maximaal € 20 miljoen. De regio draagt € 20 miljoen bij aan cofinanciering om in aanmerking te komen voor dit maximale bedrag. In de verdere uitwerking is de financiële regionale inspanning van € 20 miljoen ook weer in de verhouding 50/50 verdeeld tussen de provincie Drenthe en de gemeenten. Dat betekent voor de provincie Drenthe een financiële bijdrage van maximaal € 10 miljoen. De gemeenten dragen gezamenlijk de resterende € 10 miljoen bij. Dit wordt verdeeld naar rato van inwoners. Per saldo is er sprake van een substantiële multiplier voor de regio.

1.4 Met afspraken borgen we de realisatie van de gezamenlijke ambities, die worden vastgelegd in een overeenkomst tussen het Rijk, de provincie en de zes betrokken gemeenten.
Het Rijk, provincie en de zes betrokken gemeenten maken in de Regio Deal afspraken over:
- een integrale aanpak vanuit verschillende beleidsterreinen langs drie pijlers: werken, wonen en welzijn, die onderling sterk verbonden zijn met elkaar en in samenhang dienen te worden bezien;
- de governance van de Regio Deal. In bijlage 3 wordt inzicht gegeven in de dagelijkse aansturing en uitvoering door de regio van de activiteiten die ressorteren onder de Regio Deal.

Bij de governance worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
  - gezamenlijk de financiële middelen bij elkaar brengen en uitgeven;
  - gezamenlijke afspraken over te financieren regionale projecten op het gebied van wonen werken en welzijn;
  - ieder jaar een begroting en een rekening die via de colleges naar de gemeenteraden en Provinciale Staten gaan.
- de financiën:
  - de voorwaarden en mogelijkheden waaronder het Rijk, de provincie en de zes gemeenten hun bijdragen verlenen;
  - de uitvoeringskosten (overhead).

2.1 Beschikbaar stellen van middelen is de bevoegdheid van uw Staten
Voor het uitvoeren van de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe zijn de komende vier jaar middelen benodigd voor in totaal een bedrag van € 10 miljoen. Dit wordt gedekt uit de stelpost Interbestuurlijk Programma (€ 7 miljoen) en de vrije ruimte van de Investeringsagenda (€ 3 miljoen). Het aandeel uit de stelpost Interbestuurlijk Programma wordt evenredig verdeeld over de periode 2019 tot en met 2022.

3.1 De administratie rondom de Regio Deal wordt gevoerd door de provincie Drenthe
Het instellen van een reserve onder de naam 'Fonds Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe' bij de provincie Drenthe is nodig. De bijdrage van het Rijk en de gemeentelijke aandelen in de cofinanciering loopt via de provincie. Er is sprake van inkomende geldstromen van het Rijk en de deelnemende gemeenten en uitgaande gelden die zijn toegekend aan projecten en/of programma's. De omvang van de inkomende gelden vindt plaats volgens een gepland ritme. De uitgaven zijn afhankelijke van in- en uitgaande gelden. De situatie kan zich voordoen dat als gevolg van kasritmeverschillen tussen in- en uitgaande geldstromen de reserve tijdelijk een tekort vertoont. Dit tijdelijke tekort wordt afgedekt door de provincie.

De middelen in de reserve zijn bestemd voor de projecten en programma's van de Regio Deal. De stuurgroep van de Regio Deal neemt daartoe toekenningsbesluiten. Jaarlijks wordt aan de gemeenteraden en Provinciale Staten een begroting van de Regio Deal ter vaststelling voorgelegd. De verantwoording vindt plaats aan de hand van de jaarrekening.

Tijdsplanning

24 april-31 mei	Besluitvorming gemeenteraden
Juni 2019	Ondertekening Regio Deal
Oktober 2019	Vaststellen begroting Regio Deal Provinciale Staten

De definitieve Regio Dealtekst wordt op dit moment opgesteld samen met de partners. Zodra deze tekst definitief is en ondertekend zal deze naar Provinciale Staten worden toegezonden. Gelijktijdig wordt de begroting van de Regio Deal ter vaststelling voorgelegd.

Financiën

Kan niet uit de bestaande begroting worden gedekt. Het volgende voorstel wordt via de planning- en controlcyclus voorgelegd: De provincie draagt € 10 miljoen bij aan de cofinanciering van de Regio Deal. Deze bijdrage wordt gedekt uit de vrije ruimte van de investeringsagenda (€ 3 miljoen) en uit de stelpost Interbestuurlijk Programma (€ 7 miljoen).

Monitoring en evaluatie

De monitoring zal ingericht worden om de voortgang en effecten van de Regio Deal te meten en te kunnen evalueren. In de Regio Deal worden specifieke afspraken gemaakt over monitoring en evaluatie. Deze bevatten onder andere afspraken over de rapportages en verantwoording over de voortgang op de gestelde doelen aan het Rijk en aan de Provinciale Staten en gemeenteraden.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Hoofdlijnen Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe
2 Two-pager Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe
3. Uitgangspunten Governance
4. Twee statenbrieven Stand van zaken Regio Deals

Ter inzage in kamer C0.39

Niet van toepassing.

Assen, 23 april 2019
Kenmerk: 17/5.10/2019001121

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

mevrouw drs. J. Klijnsma, voorzitter
W.F. Brenkman MSc, secretaris

ip/coll.

*Ontwerp*besluit 2019-880-1

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 23 april 2019, kenmerk 5.10/2019001121;

BESLUITEN:

1. Gedeputeerde Staten toestemming te verlenen tot het aangaan van de ‘Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe’;

2. het benodigde budget voor het provinciale aandeel in de uitvoering van deze Regio Deal 2019-2022 van € 10 miljoen beschikbaar te stellen;

3. dit budget te dekken uit de stelpost Interbestuurlijk Programma (€ 7 miljoen) en de vrije ruimte van de Investeringsagenda (€ 3 miljoen);

4. een reserve onder de naam 'Fonds Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe' in te stellen.

Assen, 27 mei 2019

Provinciale Staten voornoemd,

, griffier , voorzitter

ip/coll.

Dit aanbod voor een Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe is door onderstaande partijen samengesteld op basis van lopende programma's en in overleg met diverse maatschappelijke partners, waaronder woningcorporaties, zorginstellingen, kennis- en onderwijsinstellingen, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de bevolking.

gemeente Aa en Hunze · Gemeente Borger-Odoorn · Gemeente Coevorden · Gemeente Emmen · Gemeente Hoogeveen · Gemeente Hardenberg

provincie Drenthe

Op weg naar een sterke regio

Zuid- en Oost-Drenthe

Voorstel Regio Deal

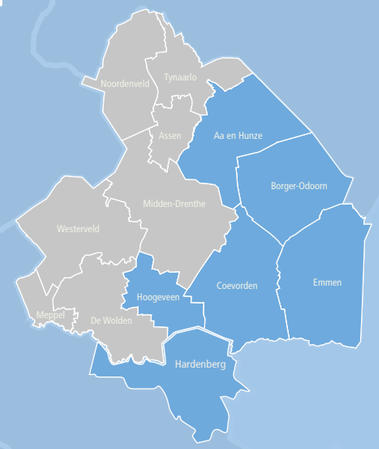

WERKEN
- Deregulering om praktijkgestuurd technisch onderwijs mogelijk te maken
- Techniekcampus met HBO, bedrijfsvakscholen en skillslabs / shared facilities
- Snellere verbindingen met buurregio's
- Uitbreiding van de succesvolle bedrijvenregeling Dutch TechZone (die resulteerde in een investeringsimpuls van € 60 miljoen en 405 nieuwe arbeidsplaatsen)
- Investeren in toeristisch recreatieve ontwikkel-locaties. Uitbreiding van toeristische infrastructuur (wandel- en fietspaden)

Energietransitie, fysieke en digitale bereikbaarheid en een inclusieve samenleving

WONEN
- Transformatiefonds: preventieve aankoop afgeschreven woningen
- Experimenteerruimte 'De woningcorporatie als energieleverancier' (deregulering)
- Experimenteerruimte levensloopbestendig bouwen woningcorporaties in anticipeerregio Oost-Drenthe (deregulering)
- Experimenteerruimte deelname Transformatie-fonds woningcorporaties in anticipeerregio Oost-Drenthe (deregulering)

WELZIJN
- Stimuleren en ondersteunen regionale zorgopleidingen
- Dorpshubs om (zorg-)voorzieningen bereikbaar te houden
- Regelvrije experimenteerruimte, bijvoorbeeld voor nieuwe zorgarrangementen

Zuid- en Oost-Drenthe

Grensregio Zuid- en Oost-Drenthe, neemt een eigen, zelfvoorzienende positie in tussen Zwolle, Twente en Groningen en is uniek gelegen langs de Europese corridor E233. De regio ademt industrie in een groen landschap. In de zuidelijke steden is sprake van een grote concentratie van werkgelegenheid binnen de topsectoren High Tech Systemen en Materialen (HTSM) en chemie/kunststoffen. Toerisme en de agro-foodsector zijn belangrijke dragers van de regionale economie.

Onze regio heeft veel potentie en kansen, maar kent ook een flink aantal sociaaleconomische opgaven. Vooral de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zorgt voor een groeiend tekort aan gekwalificeerd personeel. Dit geldt voor de Zuidoost-Drentse gemeenten, maar ook voor Hoogeveen en Hardenberg. Tevens worden onze mogelijkheden beperkt door demografische veranderingen: vergrijzing, ontgroening en de trek naar de Randstad. Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op de woningmarkt, met een dalende vraag naar woningen als gevolg. Gerichte, ondersteunende maatregelen zijn nodig om de verdiencapaciteit in de woningbouw te herstellen. Ook de instandhouding van een goede en bereikbare voorzieningenstructuur, in het bijzonder op het gebied van de gezondheidszorg, vraagt extra aandacht.

Wij zijn een regio van aanpakken en doen. We willen dan ook de kansen pakken en we doen een beroep op het Rijk voor een gezamenlijke, brede, integrale en meer structurele aanpak.

Met het verschijnen van het Economisch programma 2017-2021 van de Commissie Vollebregt* is een stimuleringsbeleid in Zuid- en Oost-Drenthe ingezet. De effecten hiervan willen we verder versterken en dat vraagt om een krachtige impuls. We willen ons verder ontwikkelen als dé economische schakel tussen de Randstad, Noord-Duitsland en Scandinavië. Onze regio biedt daarvoor letterlijk en figuurlijk veel ruimte. Zo helpen we de B.V. Nederland verder!

** 'Voor een sterke en innovatieve regio, Vierkant voor Werk', Commissie Vollebregt - Alberda van Ekenstein – juli 2016*

Kansen

'Hidden champions'

Door een gerichte, stimulerende industrialisatiepolitiek van het Rijk ontwikkelde Zuid-Drenthe zich vanaf de jaren '50 in sneltreinvaart tot een sterke regio met een concentratie van maakindustrie en -werkgelegenheid. Om productiekosten (vooral loonkosten) te beperken, besloot een aantal bedrijven de afgelopen decennia te saneren of te vertrekken. De economische situatie is daardoor instabiel geworden. Niettemin zijn in onze regio nog steeds grote, beeldbepalende bedrijven gevestigd die de industriële ruggengraat vormen van de regionale economie. Grote maar ook kleine bedrijven zijn onze 'hidden champions': ze groeien of hebben groeipotentie, maar er is veel meer uit te halen. Door te zorgen voor een betere aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en een goede samenwerking in de triple helix kunnen we deze bedrijven in de regio houden en versterking bieden.

Grensregio met potentie

Zuid- en Oost-Drenthe ligt op het scharnierpunt tussen de Randstad, Noord-Duitsland en Scandinavië. We spelen in op de mogelijkheden voor de uitwisseling van energie tussen de buurlanden (cross border). Lopende samenwerkingen vinden steun in de Drentse Duitslandagenda 2017-2020*. Tegelijkertijd hebben

** www.provincie.drenthe.nl/duitslandagenda*

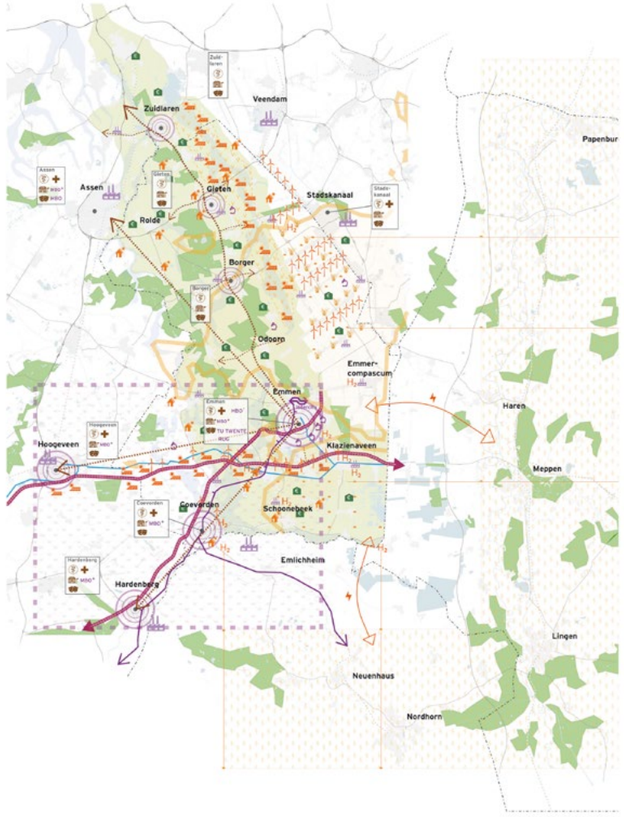

we te maken met belemmerende Europese en nationale wet- en regelgeving. Erkenning van diploma's, betere onderlinge bereikbaarheid en het aanpakken van administratieve lasten zijn kansen om nog beter als een gezamenlijke grensregio te gaan functioneren. Samen met het Rijk willen wij kijken hoe we deze kansen kunnen benutten.

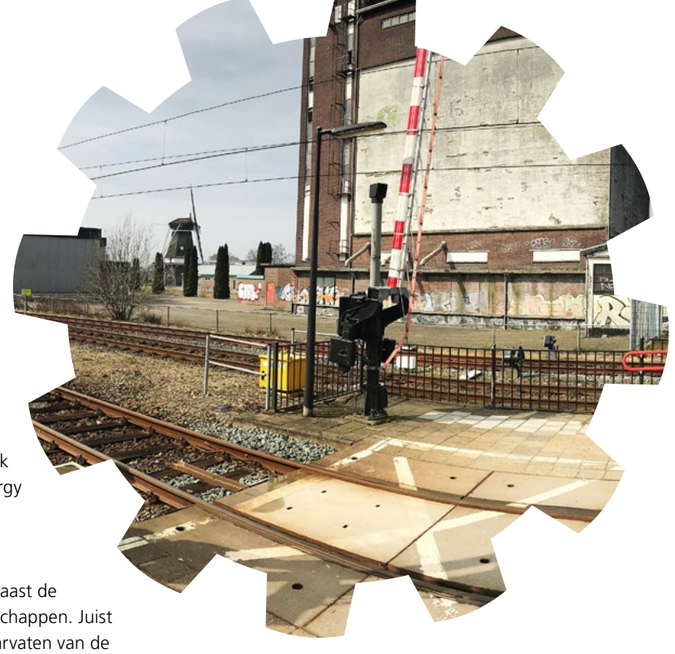

Ruimte voor ondernemen en innovatie

Regio Zuid- en Oost-Drenthe heeft veel ruimte en de grondkosten zijn er laag. De regio leent zich uitstekend voor de toepassing van innovaties die veel ruimte nodig hebben, onder andere op het gebied van duurzame energie. Voorbeelden zijn (energie-)netwerken van vraag en aanbod, maar ook proefopstellingen en experimenteergebieden zoals Smart Energy Region Emmen-Haren (SEREH).

Burgerkracht en Noaberschap

In de regio is het oude principe van Noaberschap springlevend. Naast de stedelijke centra is er de kleinschaligheid van dorpen en gemeenschappen. Juist hier worden demografische ontwikkelingen gevoeld tot in de haarvaten van de samenleving, maar het zorgt er ook voor dat er bijzondere initiatieven opbloeien vanuit de gemeenschap. Hierop inspelen is een kans voor het werken aan sociaaleconomische versterking en leefbaarheid vanuit eigen kracht. Zo zijn de afgelopen jaren vele dorpscoöperaties opgericht, die onder andere zorgen voor behoud van voorzieningen en innovatieve projecten op het gebied van zorg, wonen en mobiliteit.

Opgave en ambitie

De opgave: versneld versterken van de sociaaleconomische ontwikkeling

Het aantal inwoners en huishoudens in de regio daalt en er is sprake van vergrijzing en ontgroening. De economische groei staat onder druk door een tekort aan gekwalificeerd personeel en het onvoldoende aansluiten op de arbeidsmarkt. De leefbaarheid van het gebied komt hierdoor in het geding. Cijfers tonen een ten opzichte van heel Nederland, hoge werkloosheid, 'overerfbare' armoede, slechtere gezondheid, hogere zorgvraag, afkalvende voorzieningen en een dalende woningwaarde. Dit tij kunnen we keren door het versneld versterken van de sociaaleconomische structuur in onze regio.

De problematiek is nationaal erkend. Het Rijk stelt zich achter het Economisch Programma 2017 – 2021 van de Commissie Vollebregt. Het 'Ontwerpend Onderzoek' uit 2018, uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken, bevestigt de opgaven en oplossingsrichtingen. Mede naar aanleiding van in de Tweede Kamer aangenomen moties is een economische agenda voor Zuid- en Oost-Drenthe opgesteld. Dit is een goede basis voor investeren in de regio en het wegnemen van drempels.

Onze ambitie: een sterke, innovatieve regio

Het versnellen van de sociaaleconomische ontwikkeling leidt tot het volgende toekomstbeeld waarin onze innovatieve (maak-)industrie een uitstekende positie heeft en onderwijs goed aansluit op de vraag uit de arbeidsmarkt. De regio is prima bereikbaar voor binnen- en buitenlandse markten. Rust, ruimte en natuur zijn behouden en bieden kansen voor verdere ontwikkeling van toerisme en woonkwaliteit. Slimme energietoepassingen zijn naadloos ingepast in de energie-infrastructuur. Woningen en voorzieningen zijn toegesneden op de veranderde behoefte van de inwoners (levensloopbestendige woningen, energieneutraal wonen en werken, combinatiefuncties in maatschappelijk vastgoed). Het is goed wonen, met bereikbare voorzieningen en gezonde en tevreden inwoners.

De aanpak: betere bereikbaarheid, energietransitie en een inclusieve samenleving

We werken in Zuid- en Oost-Drenthe op dit moment hard aan een betere bereikbaarheid, de energietransitie en een inclusieve samenleving. Deze thema's vormen de stip op de horizon en fungeren als rode draad waarlangs we onze opgaven op het gebied van werken, wonen en welzijn realiseren.

Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe

Looptijd Regio Deal

2018 — 2022 — 2030

Waarom deze Regio Deal?

Gedeelde urgentie

Het aantal inwoners en huishoudens in de regio neemt af, er is sprake van vergrijzing en ontgroening. Dat zet het klimaat voor werken en wonen onder druk, waardoor tevens de leefbaarheid van het gebied in het geding is.

Wat willen we bereiken?

Wenkend perspectief

Een regio met een uitstekende positie op het gebied van innovatieve industrie, waarbij onderwijs goed aansluit op de vraag uit de arbeidsmarkt. Die goed bereikbaar is voor binnen- en buitenlandse markten. Een regio waar het prettig werken, wonen en leven is en waarbij groene ruimte op het huidige hoge kwaliteitsniveau behouden blijft.

Pijler 1: werken

Bestaande en nieuwe productiebedrijven stellen hoge vestigingseisen, onder meer door de constante innovatie van productieprocessen. Om bedrijven duurzaam aan onze regio te verbinden, moeten we dus blijvend extra investeren in het faciliteren van de bedrijven en in optimale vestigingscondities: voldoende gekwalificeerd personeel, goede bereikbaarheid en samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en onderwijs- en kennisinstellingen. Dit door hun beleid en activiteiten goed met elkaar af te stemmen.

Onze regio kent een groot tekort aan gekwalificeerd personeel in de zorg. We willen samen met het Rijk kijken naar een regionale oplossing. Met opleidingen in onze eigen regio vergroten we de kans dat jongeren ook na hun studie hier blijven wonen en werken en zijn we beter in staat om kwalitatief goede zorg te kunnen blijven bieden.

Snellere verbindingen met onze buurregio's via onder meer de E233, de N34 en openbaar vervoer, brengen onze arbeidsmarkten, bedrijfsleven en kenniscentra dichter bij elkaar, waardoor deze effectiever en efficiënter kunnen samenwerken. Dit krijgen we alleen voor elkaar met de extra inzet van rijksgelden.

Onder de naam 'Dutch TechZone' bouwen we gezamenlijk met het bedrijfsleven en de kennisinstellingen aan een economisch sterke regio met een focus op HTSM, groene chemie, energie en logistiek. We zijn bezig met het realiseren van een Techniek Campus, waar faciliteiten zoals laboratoria gedeeld kunnen worden. Zo brengen we onderwijs en arbeidsmarkt dichter bij elkaar en werken we samen aan de technieken van de toekomst. Met steun van het Rijk kunnen we hiervan (snel) een succes maken.

Productiebedrijven doen mee aan de energietransitie. Samen willen we kansen pakken om door en met bedrijven onze opgaven te realiseren. Ons gebied kent uitstekende mogelijkheden voor de ontwikkeling van waterstof. Via de Techniek Campus investeren we in nieuwe kennis en opleidingen die nodig zijn om de energietransitie uit te voeren.

De toeristische sector is een troefkaart van onze regio. In delen van onze regio verzorgt deze sector meer dan 20% van de totale werkgelegenheid. Een toekomstbestendig toeristisch aanbod vergt voortdurende investeringen in promotie en arrangementen-verbetering, infrastructuur en vernieuwing van vakantieparken.

Pijler 2: wonen

De toenemende vergrijzing en ontgroening van de regio leiden tot een overschot aan gezinswoningen en een tekort aan levensloopbestendige woningen. Een relatief groot deel van de woningvoorraad is slecht onderhouden en niet bij de tijd. In de huursector resulteerde de ontstane leegstand in sloop door de wooncorporaties. Voor particuliere woningen ligt dat anders. Veel huizenbezitters hebben een (zeer) laag inkomen en kunnen niet investeren in het verbeteren en aanpassen van hun woning. Vraag en aanbod op de woningmarkt lopen daardoor steeds meer uit de pas. In de toekomst daalt de vraag naar woningen, maar stijgt de behoefte aan kwalitatief betere, duurzame woningen voor andere doelgroepen. Er is dringend behoefte aan een grootschalige verandering in de samenstelling van de woningvoorraad. Door deze transformatie van de woningmarkt te koppelen aan de energietransitie, kunnen we de energietransitie versnellen.

Zonder tegenmaatregelen zal de krimp op de woningmarkt zich na 2025 echt gaan manifesteren. We gaan echter niet werkeloos afwachten tot het zover is, maar zetten proactief middelen in uit een Transformatiefonds voor het wonen in de 21 eeuw. Waar de markt achterblijft in het herstellen van het evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt investeren we in aankoop, verbetering of sloop na tijdelijke verhuur. Op die manier anticiperen we – volgens beproefde concepten – op verwachte ontwikkelingen. We streven daarbij naar een leefbare woonomgeving met kansen op het gebied van (zorg-)voorzieningen en bereikbaarheid. Wij vragen het Rijk om hierin mee te investeren.

Pijler 3: welzijn

Vanuit ons streven naar een samenleving die open staat voor iedereen, leggen we de nadruk op participatie, gelijke kansen, non-discriminatie, toegankelijkheid en respect voor persoonlijke autonomie.

De leefbaarheid van Zuid- en Oost-Drenthe willen we verbeteren door samen met, voor en door de inwoners, 'dorpshubs' te realiseren waar - het liefst op fietsafstand - voorzieningen worden geconcentreerd. Goede digitale bereikbaarheid is een belangrijke basisvoorwaarde. Naast de realisatie van breedband is een snelle beschikbaarheid van het 5G-netwerk in de regio essentieel voor een goed vestigingsklimaat, de toepassing van domoticasystemen in de zorg en voor verdere stimulering van innovatieve, slimme projecten en werken in de woonomgeving.

In onze regio hebben we te maken met een bijzondere situatie. De zorg uit ziekenhuizen verplaatst zich naar de mensen thuis (substitutie). Tegelijkertijd groeit de afstand tot de zorg door centralisaties. Het nijpende tekort aan medisch personeel op alle niveaus komt daar nog eens bij. Deze situatie vraagt om nieuwe oplossingen en ook daarin heeft onze regio iets te bieden. Het teruglopende aantal voorzieningen roept op veel plekken een nieuw elan op, dat zich uit in mooie lokale initiatieven. Met hulp vanuit een Regio Deal kunnen we dit proces versnellen.

Inzet en (co-)financiering

Om onze ambities te verwezenlijken, vragen we het Rijk om aanpassing van wet- en regelgeving. Ook vragen we het Rijk om:

- mee te denken over het overbruggen van het verschil in regelgeving in de grensregio;
- kennisuitwisseling met de regio te stimuleren en 'best practices' uit te wisselen;
- voor € 40 miljoen mee te investeren in de regio Zuid- en Oost-Drenthe.

In het Economische programma van de Commissie Vollebregt zijn de kosten voor de pijler 'Werken' voor de duurzame versterking van de economische structuur in de regio Zuid- en Oost-Drenthe en Noordoost-Overijssel geraamd op € 70 miljoen. De kosten voor de pijlers 'Wonen' en 'Welzijn' in deze Regio Deal zijn nog veel hoger. Op dit moment loopt een onderzoek om een realistisch beeld te krijgen van de kosten voor de transformatie van de woningvoorraad. De indienende partijen zien mogelijkheden om - samen met de marktpartijen, instellingen en inwoners - de nodige cofinancieringsmiddelen bijeen te brengen. In de komende vier jaar willen we minimaal € 80 miljoen investeren in de regio. Met de Regio Deal krijgt onze regio een extra impuls. De verankering hiervan krijgt een belangrijke plaats in lopende en toekomstige programma's en projecten, zodat we door kunnen gaan op de weg naar een sterke, innovatieve regio Zuid- en Oost-Drenthe.

Partijen

Dit aanbod voor een Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe is samengesteld op basis van lopende programma's en in overleg met diverse maatschappelijke partners, waaronder woningcorporaties, zorginstellingen, kennis- en onderwijsinstellingen, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de bevolking. De komende maanden komen we met alle betrokkenen tot concrete afspraken op programmaniveau. De provincie Drenthe en de gemeenten Emmen, Coevorden, Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Hoogeveen en Hardenberg zijn de penvoerders en indienende partijen van dit voorstel mede namens inwoners, woningcorporaties, zorginstellingen, kennis- en onderwijsinstellingen en bedrijfsleven.

Governance

Bij de uitvoering sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande samenwerkingsverbanden en breiden we de stuurgroep Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe uit met bestuurders van maatschappelijke organisaties, bedrijven en een vertegenwoordiging vanuit de bevolking. We creëren een goede kennisinfrastructuur als basis voor beleid (monitoring, kennisvergaring, inwonerspanel, integrale aanpak, bewustwording, netwerk in beeld). Door kennisateliers en leerkringen zorgen we voor een directe verbinding van kennis en onderzoek met de praktijk. Op die manier versterken we de uitvoering van deze Regio Deal.

Alie (86): "Het liefst blijf ik hier wonen, op het dorp. Maar ik ben wel eens in de war, zegt mijn dochter. Dan laat ik het gas aan en zo. En de thuiszorg komt maar twee keer per dag. Maar ik wil niet naar Assen of zo. Daar ken ik niemand."

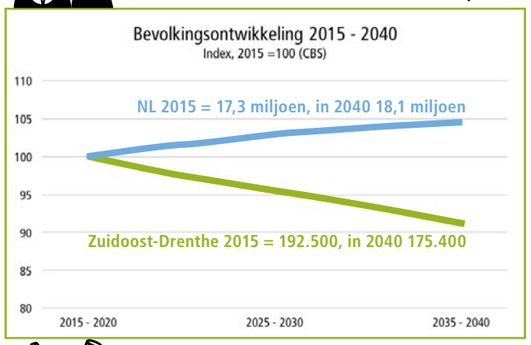

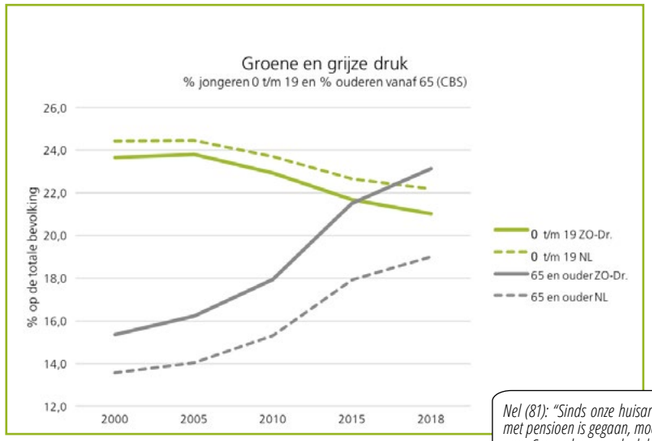

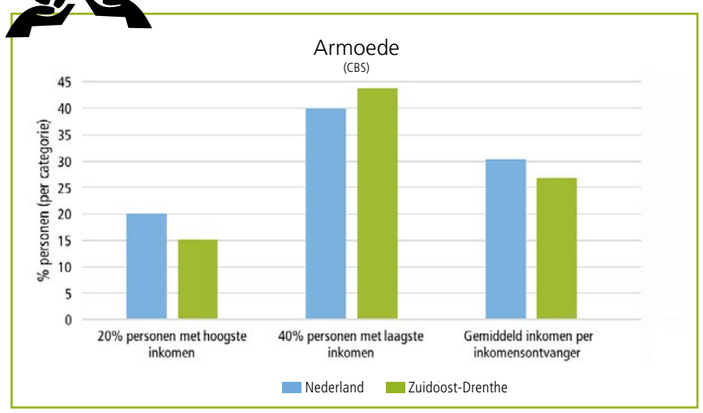

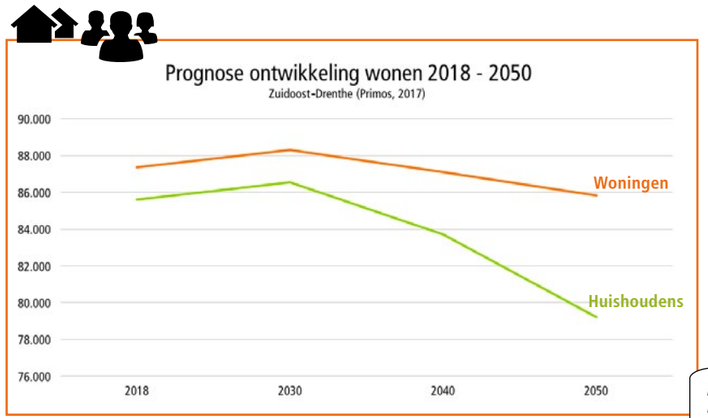

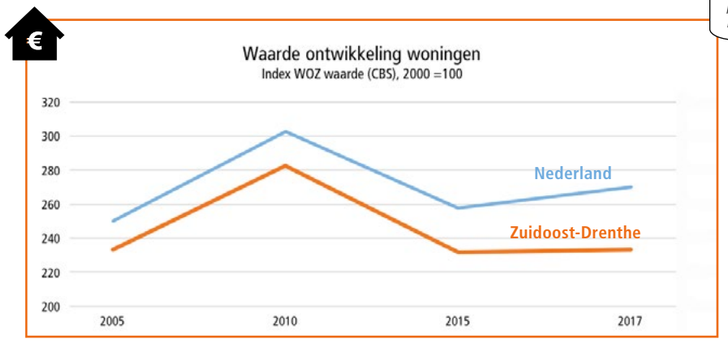

Nel (81): "Sinds onze huisarts in het dorp met pensioen is gegaan, moet ik helemaal naar Coevorden naar de dokter. Dat is ruim 15 kilometer weg."

Zorgindicatoren
(GGD Drenthe, RIVM, CBS)

	Zuidoost-Drenthe	Nederland
Zorgkosten per verzekerde zorgverzekeringswet	€ 2.698*	€ 2.323
Zorgkosten per verzekerde wet langdurige zorg	€ 1.286	€ 1.100
Matig overgewicht	39%	35%
Ernstig overgewicht	18%*	14%
Geneesmiddelengebruik	70%	66%
Rokers	22%	20%
Wekelijks sporten	40%*	51%

* gewogen gemiddelden

Bert (72): "Ik maak me wel zorgen over hoe dat nu moet met dat aardgas en zo. Ik kan van mijn AOW geen zonnepanelen betalen en als ik straks geen gas meer heb, hoe moet ik dan koken en het huis warm stoken?"

Henk (56): "Ons huis moet gerenoveerd worden, maar daar heb ik de centen niet voor. Maar op deze manier is het onverkoopbaar. Ik lig er wel eens wakker van."

Els (42): "Hier in het dorp zit geen supermarkt meer en de bus rijdt overdag maar één keer per uur. Als ik wat boodschappen wil doen in Emmen, ben ik bijna een halve dag onderweg."

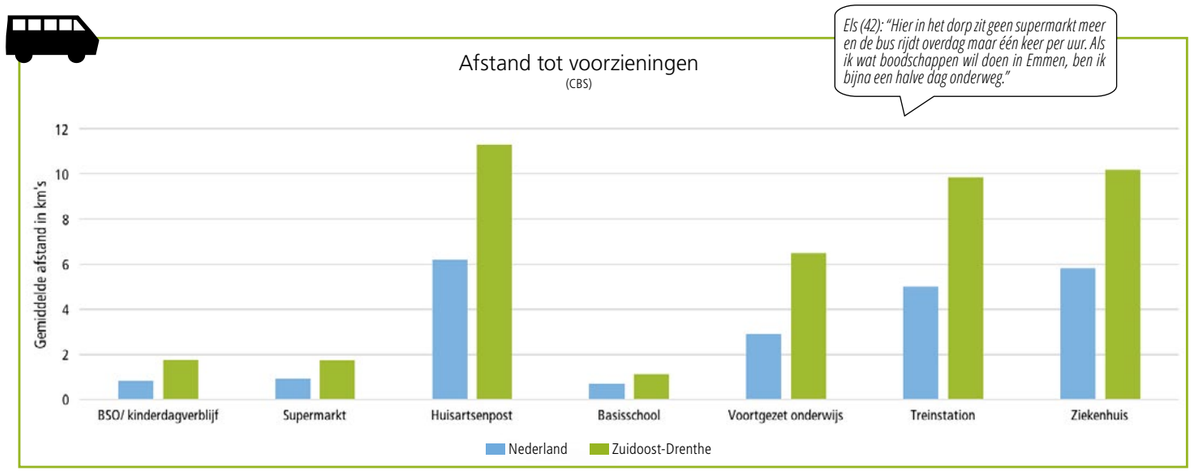

Yasmin (23): "Een baan vinden hier is moeilijk. Ik ben schoonheidsspecialiste, maar ik zie geen vacatures in deze omgeving. Soms overweeg ik te verhuizen. In Amsterdam kun je zo aan de slag."

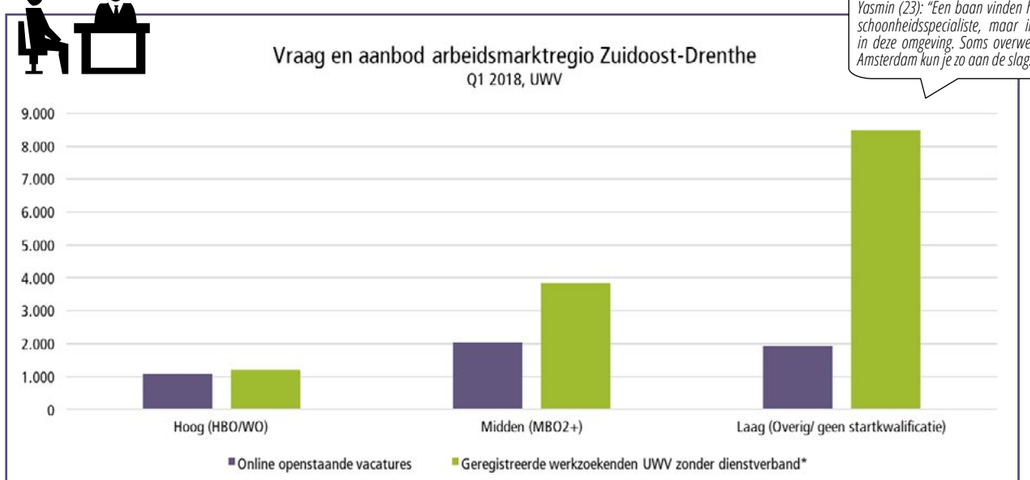

* Bij het UWV staan ook werkzoekenden geregistreerd die niet actief zoeken of zich niet afmelden. Het CBS registreert ca. 3.000 laagopgeleide werkzoekenden, dat betekent dat ongeveer 60% van de laagopgeleiden de zoektocht naar werk staakt.

Spanningsindicator

Tekort aan beroepsgroepen top 5 (UWV)
1. Medisch personeel (artsen en verpleegkundigen)
2. ICT'ers (ontwikkelaars en ondersteuners)
3. Ingenieurs
4. Machinemonteurs
5. Elektriciens en elektronicamonteurs

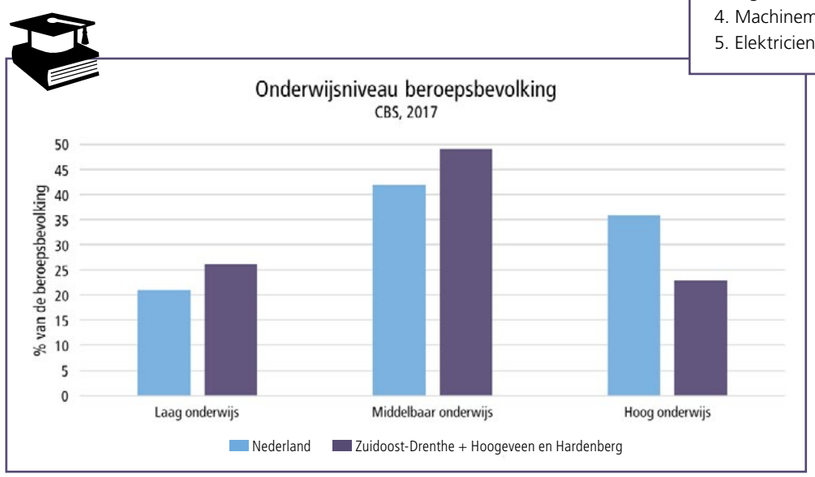

Zuid- en Oost-Drenthe: gemeenten Emmen, Coevorden, Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Hoogeveen en Hardenberg

Zuidoost-Drenthe: gemeenten Emmen, Coevorden, Aa en Hunze en Borger-Odoorn

Bijlage 3: Uitgangspunten Governance

- De uitvoering van de Regio Deal Zuid en Oost Drenthe vraagt een governance structuur, omdat er meerdere partijen betrokken zijn.
- Er wordt geen afzonderlijke rechtspersoon opgericht.
- Er is sprake van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke handelingen. De provincie voert deze handelingen uit, mede namens de andere partijen. Hiervoor is het nodig dat er bindende afspraken worden gemaakt. Hiervoor wordt een convenant opgesteld.
- In het convenant worden onder andere afspraken gemaakt over:
    - Besluitvorming
    - Financiën
    - Verantwoording
    - Betrokkenheid van Raden en Staten (zowel bij besluitvorming, informatieverstrekking en verantwoording)
    - Mandatering

In onderstaande afbeelding wordt inzicht gegeven in de dagelijkse aansturing en uitvoering door de regio van de activiteiten die vallen onder de Regio Deal.

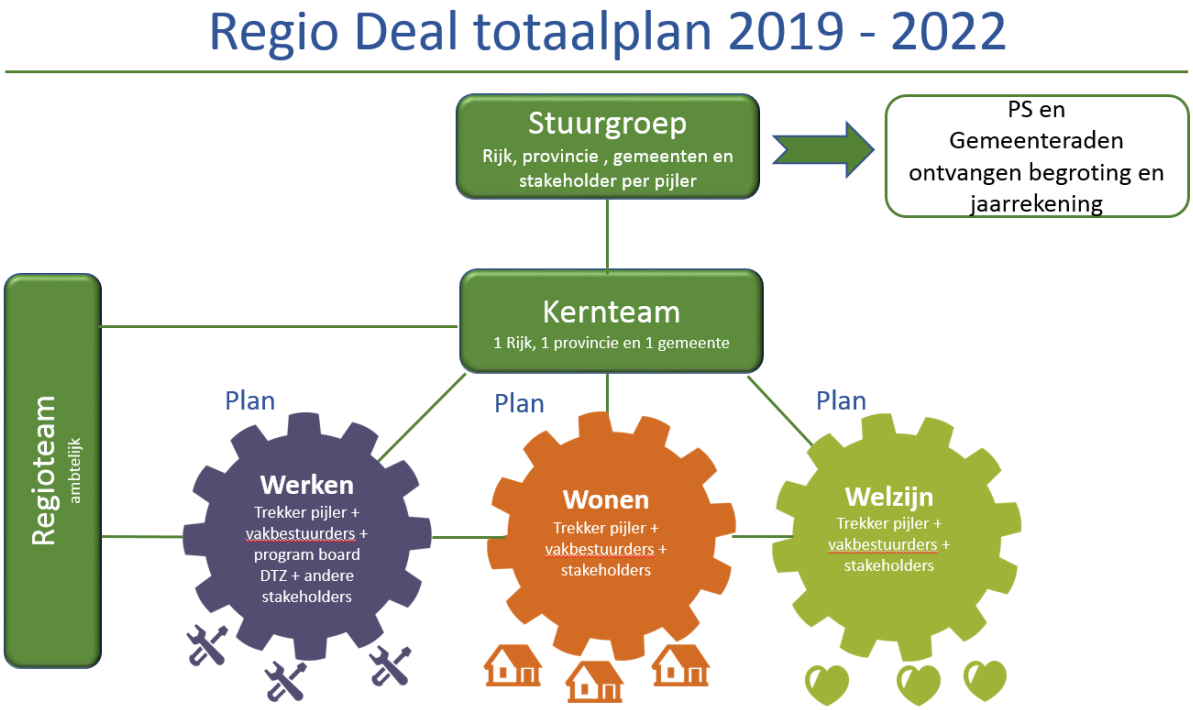

<u>Toelichtende tekst</u>

- Provinciale staten en gemeenteraden worden tweemaal per jaar geïnformeerd over het jaarplan en de voortgang van de uitvoering van de Regio Deal.
- De stuurgroep stelt ieder jaar een Uitvoeringsplan vast.
- De stuurgroep besluit over de projecten op basis van de door provinciale staten en gemeenteraden vastgestelde begroting.
- Per pijler (werken, wonen en welzijn) wordt een inhoudelijke trekker aangewezen.
- Per pijler zal jaarlijks een plan gemaakt worden door inhoudelijke ambtenaren en stakeholders.
- Dit plan zal worden voorgelegd aan de vak-bestuurders en stakeholders (bestuurlijk).
- De integraliteit wordt bewaakt door de regiomanager en de drie pijlertrekkers (= Regioteam).

- Het Regioteam en het Kernteam bereiden gezamenlijk de besluitvorming voor de stuurgroep voor.

De komende periode wordt een verdere operationaliseringslag gemaakt over de uitvoering.

provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
0592 - 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 16 november 2018
Ons kenmerk 46/5.1/2018002633
Behandeld door mevrouw M.J. Kramer (0592) 36 55 55
Onderwerp: Stand van zaken Regio Deals
Status: Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij treft u ter informatie aan de uitkomst van het indieningsproces van de Regio Deals. In deze brief informeren wij u op hoofdlijnen over de besluiten op de verschillende Regio Deals. Later zullen wij u hierover uitgebreider informeren.

Het Rijk investeert met € 20 miljoen mee in Zuid- en Oost-Drenthe om de regio de komende vier jaar versneld te versterken op het gebied van wonen, werken en welzijn. Ook is de Regio Deal Natuur-inclusieve Landbouw positief beoordeeld met een bedrag van € 10 miljoen. Hiermee komt de aanpak van deze opgaven in een stroomversnelling en kunnen kansen worden verzilverd.

Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe
De Regio Deal moet een positieve impuls geven aan lopende en nieuwe projecten op het gebied van leefbaarheid in Zuid- en Oost-Drenthe. Wij hadden alle pijlen gericht op de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe. Dat het Rijk heeft besloten om daar ook aan bij te dragen, is goed nieuws voor de regio. Wij gaan samen met het Rijk en met partners flink investeren in wonen, werken en welzijn. De eerste stap is nu samen met maatschappelijke organisaties, kennis- en onderwijsinstellingen, bedrijven en inwoners de plannen verder uitwerken. Daarnaast willen wij u op korte termijn uitnodigen voor een informatiebijeenkomst. Een uitnodiging hiervoor volgt via de Statengriffie.

Natuur-inclusieve Landbouw
De Regio Deal Natuur-inclusieve Landbouw, die als doel heeft landbouw in Noord-Nederland te verduurzamen en die samen met de provincies Fryslân en Groningen is ingediend, is ook goedgekeurd. Dit is van groot belang voor de ontwikkeling van

natuur-inclusieve landbouw in Noord-Nederland. Wij zijn in onze regio al voortvarend bezig met dit onderwerp, maar hiermee geven wij een flinke impuls aan de verduurzaming van de sector, met positieve effecten voor biodiversiteit en landschap, maar ook met een goede boterham voor de boer.

Overige Regio Deals

Daarnaast is samen met alle Drentse gemeenten een Regio Deal Vitale Vakantieparken ingediend om de vakantieparken en campings die er op dit moment recreatief en economisch gezien minder goed voor staan weer aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken. Deze Regio Deal had kunnen zorgen voor een versnelling van deze lopende aanpak, maar is in deze tranche niet gehonoreerd. Wij zijn tevens partner in de Regio Deal Retailagenda – kennis van regionale transitie, de Regio Deal HollandCity – grenzeloze gastvrijheid in Giethoorn? en de Regio Deal Human Capital Agenda Investeren in mensen 2019–2022. Deze Regio Deals zijn niet gehonoreerd.

Wij hopen u hiermee, voor dit moment, voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris , voorzitter

Bijlage: Persbericht Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe

persbericht persbericht persbericht persbericht persbericht

Zuid- en –Oost Drenthe, 16 november 2018
Nummer: 18-161

Regio Deal goedgekeurd: op weg naar een sterke regio

Uitnodiging van Zuid- en Oost-Drenthe aan Rijk positief ontvangen

De gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen, Hardenberg en de provincie Drenthe zien samen kansrijke oplossingen om de regio de komende vier jaar versneld te versterken Hiervoor hebben zij begin september'18 het Rijk uitgenodigd om mee te werken aan een deal voor een investering in een omgeving waar het goed wonen, werken en recreëren is. Vandaag heeft het Rijk bekend gemaakt aan Zuid- en Oost-Drenthe dat zij ook de komende jaren willen mee investeren. Naast een financiële bijdrage vanuit de regio zelf gaat het Rijk de komende jaren ook twintig miljoen bijdragen.

Vanuit Zuid- en Oost-Drenthe wordt enthousiast gereageerd op dit goede nieuws. "We zien ontzettend veel kansen voor de regio en het Rijk ziet deze kansen met ons. Waar anders dan in de relatieve luwte van de Randstad is er ruimte om te kunnen experimenteren met nieuwe instrumenten, met noaberschap, participatie uit de regio en economie als basis? We zijn een regio van aanpakken en doen. Met het geld gaan we dan ook investeren in wonen, werken & welzijn, omdat wij erin geloven dat door gezamenlijk in deze drie pijlers te investeren we een nog sterkere regio kunnen worden: voor nu en in de toekomst," zeggen de bestuurders. *

Wonen
Zuid- en Oost-Drenthe heeft veel potentie, maar kent ook demografische opgaven. Zo neemt het aantal inwoners af en is er sprake van vergrijzing en ontgroening. Hierdoor komt het klimaat voor werken en wonen onder druk, met gevolgen voor de leefbaarheid van de regio. Met een transformatiefonds voor wonen willen we inzetten op een verandering in de samenstelling van de woningvoorraad. Onder andere door onrendabele woningen uit de markt te halen en woningen te transformeren naar toekomstbestendige woningen die zowel langer thuis wonen mogelijk maken als energieneutraal zijn.

Noot voor de redactie (niet voor publicatie): Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de persdienst van het team Communicatie, telefoonnummer (0592) 365005 (uitsluitend voor de pers), e-mail: communicatie@drenthe.nl

Werken
We hebben een sterke positie in de industrie, techniek en vakmanschap. Ondernemingen zien kansen voor nieuwe producten en nieuwe markten op gebied van transport & logistiek, groene energie en olie & gas. Beschikbare kennis, ontwikkellocaties, financiering op maat en beschikbaarheid van werknemers met de juiste opleiding zijn aandachtspunten. Hier willen we ruimte aan geven. En samen met bedrijven en instellingen extra investeren in onderwijs om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar te laten aansluiten.

Welzijn
De zorgsector is in beweging en aan het veranderen als gevolg van vergrijzing en een toenemende levensverwachting. We willen investeren in het versterken van onder andere de eerstelijnszorg. Daarnaast willen we het actieprogramma 'Kansrijke Start' verder uitrollen. Dit Rijksprogramma is erop gericht om kinderen die geboren worden in een gezin met bijvoorbeeld schulden een goede start te geven, door ouders vroeg een juiste mix van hulp aan te bieden.

Hoe verder
De komende maanden gaat de regio Zuid- en Oost-Drenthe samen het Rijk, ondernemers, zorg- onderwijs- en kennisinstellingen en woningbouwcorporaties verder invulling geven aan de investering. Naar verwachting wordt in het voorjaar van 2019 de Regio Deal ondertekend en hiermee het actieprogramma bekendgemaakt.

**Wethouder Henk Heijerman Gemeente Aa en Hunze, Wethouder Bouke Arends Gemeente Emmen, Wethouder Jan Steenbergen Gemeente Hoogeveen, Gedeputeerde Henk Jumelet Provincie Drenthe, Wethouder Joop Brink Gemeente Coevorden, Wethouder Freek Buijtelaar Gemeente Borger-Odoorn en Wethouder Jan Zwiers Gemeente Coevorden. Wethouder Alwin te Rietstap van de Gemeente Hardenberg was helaas verhinderd bij het maken van deze foto.*

provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
0592 - 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 12 maart 2019
Ons kenmerk 11/5.13/2019000700
Behandeld door mevrouw M.J. Kramer (0592) 36 55 55
Onderwerp: Stand van zaken Regio Deals
Status: Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij informeren wij u over de stand van zaken van de Regio Deals Zuid- en Oost-Drenthe en Natuur-inclusieve landbouw.

Gezamenlijk startdocument
Nadat op 16 november 2018 bekend werd dat het Rijk deze twee Regio Deals geselecteerd heeft om verder uit te werken, is een intensieve samenwerking tot stand gekomen tussen het Rijk en de regio. Bij de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe zijn de regiopartners de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen. De Regio Deal Natuur-inclusieve Landbouw wordt samen met de provincies Fryslân en Groningen uitgewerkt.

Eerste resultaat is dat op 4 februari 2019 voor beide Deals een gezamenlijk startdocument is vastgesteld met werkafspraken over de inhoudelijke afbakening en het proces om voor het zomerreces van 2019 te komen tot ondertekende Regio Deals. De komende maanden wordt de inhoud van de Deals verder geconcretiseerd en uitgewerkt in programma's voor de regio. Om voor het zomerreces de Regio Deals te kunnen vaststellen, dient de politieke besluitvorming door raden en staten over de uitgewerkte plannen uiterlijk eind mei plaats te vinden.

Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe
Zuid- en Oost-Drenthe is een regio met veel potentie en kansen, maar ook met een opeenstapeling aan opgaven. Om een sterke, innovatieve regio te zijn, is een krachtige aanpak nodig. Een integrale aanpak die de drie pijlers werken, wonen en welzijn verbindt en die met lopende en nieuwe projecten een flinke impuls geeft aan de brede welvaart in het gebied.

De inzet is onder meer gericht op het versterken van het vestigingsklimaat voor bedrijven, voldoende en competent personeel, meer levensloopbestendige woningen, energietransitie in de gebouwde omgeving, toegankelijke zorgvoorzieningen en versterking van de aanpak van sociaal-economische achterstanden. Met de Regio Deal krijgen wij de kans om onze doelen met een verbindende aanpak én samen met inwoners en partners sneller te bereiken.

Het ambtelijk Regioteam, waar alle regiopartners in vertegenwoordigd zijn, is in gesprek met maatschappelijke organisaties, kennis- en onderwijsinstellingen, bedrijven en inwoners om de plannen verder uit te werken. Ook werkt het Regioteam aan het voorstel voor de cofinanciering van de Regio Deal. Het Rijk heeft aangegeven maximaal twintig miljoen euro mee te willen investeren, op voorwaarde dat de regionale overheden eenzelfde bedrag inzetten. Wij gaan vooralsnog uit van een verdeling van tien miljoen euro door de deelnemende gemeenten en tien miljoen euro door de provincie Drenthe. Voor de provinciale bijdrage komen wij met een voorstel naar uw Staten.

Over de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe vond op 14 februari 2019 een eerste informatiebijeenkomst voor raads- en statenleden plaats in het Atlastheater in Emmen. In april 2019 zullen wij u in een tweede bijeenkomst informeren over de tot op projectniveau uitgewerkte Regio Deal en de gevraagde cofinanciering.

Regio Deal Natuur-inclusieve Landbouw
De provincies Fryslân, Groningen en Drenthe streven naar een duurzame, natuur-inclusieve landbouwsector in 2030. Een streven dat aansluit bij de visie van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) die inzet op een omslag naar kringlooplandbouw. De noordelijke aanpak is gebiedsgericht en praktisch van aard: aansluiten bij bestaande ideeën en initiatieven en verrijken met kennis en innovatie. Natuur-inclusieve landbouw raakt iedereen: van producent tot consument, onderwijs- en kennisinstellingen, landbouw- en natuurorganisaties en banken. In Drenthe gaan wij met de Regio Deal aan de slag in de gebieden Drents Plateau en samen met de provincie Groningen in de Veenkoloniën. In deze gebieden willen wij zoveel mogelijk aansluiten bij de trajecten die we al zijn gestart, zoals bijvoorbeeld met de Ontwikkelagenda Melkveehouderij & Natuur.

Op 7 maart 2019 hebben wij samen met de provincies Groningen en Fryslân en de landbouw- en natuursector en kennisinstellingen een startbijeenkomst gehouden om de Regiodeal verder invulling te geven. De 'groenmanifestpartners' in Drenthe worden vanzelfsprekend ook bij de totstandkoming van de Deal betrokken. De afspraken in deze Regio Deal zullen passen binnen de afspraken die de provincie en het Rijk gaan maken over de uitwerking van het InterBestuurlijkProgramma Vitaal Platteland (IBP VP).

Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de drie noordelijke provincies tien miljoen euro bijdragen, evenals het Rijk. Voor Drenthe gaan we dan uit van een gevraagde bijdrage van drie miljoen euro. Zodra de Deal concreter is uitgewerkt, inclusief de gevraagde cofinanciering, zullen wij ook hiervoor met een voorstel naar Uw Staten komen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage Raadsbrief stand van zaken Regio Deals